

Wyniki konsultacji elektronicznych 17.09-01.10.2012 r. oraz spotkań bezpośrednich 05 i 08.10.2012 r.

Lp.	Poddziałanie/Działanie/ Konkurs/Kryterium	Treść uwagi wraz z uzasadnieniem	Podmiot wnoszący uwagę	Stanowisko Instytucji Pośredniczącej
1.	Priorytet VII Poddziałanie 7.1.1, nowe kryterium dostępu (jakościowe)	<p>Uwzględnienie w projektach systemowych ośrodków pomocy społecznej minimum jednego działania (formy wsparcia), która realizowana będzie w partnerstwie z podmiotem/podmiotami pozarządowymi (wyłoniomym /wyłoniionymi zgodnie z procedurami przewidzianymi w ustawie o pożytku publicznym i wolontariacie). Beneficjenci systemowi powinni być zobowiązani do uwzględnienia w planowanych do realizacji projektach minimum jednej formy wsparcia, która będzie realizowana w partnerstwie z podmiotami pozarządowymi. W celu koncentracji działań i tworzenia kompleksowej oferty wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym realizacji wsparcia kompleksowego wobec osoby potrzebującej i jej otoczenia) oraz w celu realizacji horyzontalnej zasady partnerstwa w projektach PO KL, niezbędne jest uwzględnianie aktywnego udziału innych podmiotów w realizacji projektów systemowych VII Priorytetu. Beneficjenci systemowi powinni więc minimum jedną z planowanych form wsparcia zrealizować jako działanie partnerskie po uprzednim wyłonieniu partnera na podstawie stosownych przepisów prawa krajowego. W przypadku zrealizowania procedury wyłonienia partnera zgodnie z procedurami, ale bez rozstrzygnięcia, beneficjent systemowy dokonuje realizacji formy wsparcia samodzielnie. Działania te będą pozytywnie oddziaływać na same jednostki pomocy społecznej jak i na rozwój społeczności lokalnych, współpracę międzysektorową z organizacjami pozarządowymi, włączanie aktywnych przedstawicieli lokalnej społeczności do kreowania polityki rozwoju społecznego.</p> <p>Warto zastosować to kryterium w naborze projektów systemowych dla 77 ośrodków pomocy społecznej, a nie w naborach dla ośrodków przystępujących do realizacji projektów systemowych, m.in. ze względu na doświadczenie i swoiste "okrzepnięcie" ops w realizacji projektów systemowych.</p>	Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Partnerstwo wymuszone kryteriami dostępu nie jest zgodne z zasadami partnerstwa obowiązującymi w PO KL – jest bliższe raczej zlecaniu zadań merytorycznych.</p> <p>Ponadto wobec wielości już wprowadzonych kryteriów dostępu dla projektów systemowych, nie dostrzega się możliwości wprowadzenia kolejnego w proponowanym zakresie.</p>

2.	Poddziałanie 7.2.1, kryterium dostępu nr 1: „Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru tych gmin województwa kujawsko-pomorskiego, na terenie których liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej jest wyższa niż średnia liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (w przypadku osób fizycznych zamieszkujących one wskazany obszar w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego lub uczą się tam, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na tym terenie)”.	Proponujemy rezygnację z tego kryterium dostępowego lub wprowadzenie jako kryterium strategicznego z wagą 5 pkt. Kryterium dostępu administracyjne nr 1 uniemożliwia realizację projektów i objęcie wsparciem grup docelowych o specyficznych potrzebach i problemach wynikających z wykluczenia społecznego (lokalne i „punktowe” problemy dotyczące np. młodzieży czy tzw. rodzin patologicznych na terenie np. osiedli w gminach miejskich), które w zestawieniu średnich dla województwa mogą nie spełniać kryterium. Skoro wsparcie adresowane ma być do konkretnych grup docelowych – osób w konkretnym wieku (kryteria jakościowe) – preferowanie konkretnych obszarów realizacji projektów, winno wynikać ze szczególnie trudnej sytuacji mieszkańców tych obszarów, ale mieszkańców w wieku wskazanym jako kryterium dostępowym.	Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych/ROEFS Bydgoszcz/CISTOR	Uwaga uwzględniona. W Planie Działania na 2013 r. wsparcie ukierunkowane na obszary szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym zostało już wpisane w ramach projektów systemowych w Poddziałaniu 7.1.1 (w 2014 r. projekty będą mogły realizować tylko ośrodki pomocy społecznej, dla których Indeks zagrożenia ubóstwem osiągnął wartość co najmniej 54), zatem podjęto decyzję by nie zawężyć wsparcia w ramach projektów konkursowych. Kryterium zostało usunięte. W miejsce przedmiotowego kryterium wprowadzono kryterium o treści: „Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa kujawsko-pomorskiego (w przypadku osób fizycznych zamieszkujących one na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego lub uczą się na jego obszarze, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego)”.
3.	Poddziałanie 7.2.1, kryterium dostępu nr 2: „Grupę docelową w projekcie stanowią wyłącznie osoby w wieku 15-30 lat lub w ponad 50% osoby w wieku 55+”.	Proponujemy wyodrębnienie alokacji dla projektów realizowanych przez CISy w grupach docelowych bez podziału wiekowego. Projekty skierowane do osób pozostających w kręgu wykluczenia tj. os. po zakładzie karnym, uzależnionych czy bezdomnych nie powinny być ograniczone wiekiem uczestników, ponieważ czynniki wykluczenia same w sobie generują sytuację bardzo trudną dla grupy docelowej i nie ma sensu mnożyć w tej grupie kolejnych obciążeń.	CISTOR Stowarzyszenie Partnerstwo Społeczne	Uwaga nieuwzględniona. Grupy wiekowe wskazane w kryterium są grupami szczególnie zagrożonymi wykluczeniem społecznym, których ujęcie jest zaleceniem IZ i Komisji Europejskiej.
4.	Poddziałanie 7.2.1, kryterium dostępu nr 8: „Projekt zakłada wsparcie towarzyszące polegające na zapewnieniu opieki nad dziećmi i osobami zależnymi dla osób biorących udział w projekcie, z uwzględnieniem realnych potrzeb uczestników	Proponujemy usunięcie kryterium. Może zaistnieć sytuacja, w której żaden z uczestników projektu nie będzie wymagał zastosowania wobec jego bliskich tzw. wsparcia towarzyszącego (przy założeniu, że beneficjent trafnie i dogłębnie zanalizował grupę uczestników). Paradoksalnie, w takiej sytuacji wniosek odpadnie za niespełnienie kryterium dostępu. Mimo słuszności założenia odwołującego się do konieczności kompleksowego wsparcia uczestników, kryterium to może prowadzić do poważnych nieporozumień i napięć w procedurze oceny.	Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych	Uwaga częściowo uwzględniona. Zdaniem IP może zdarzyć się sytuacja, w której na podstawie przeprowadzonej analizy nikt z uczestników projektu nie będzie wymagał wsparcia w zakresie wpisanym w kryterium. Z tego względu, jeśli znajdą się odpowiednie zapisy we wniosku dofinansowanie, kryterium można uznać za spełnione, nawet jeśli dla

	projektu”.	<p>Skutkować będzie nieuzasadnionym zastosowaniem tej formy wsparcia wobec wszystkich uczestników projektów w regionie poprzez sztuczne włączanie do projektu osób wymagających takiej pomocy i tym samym generowaniem dodatkowych kosztów.</p> <p>W ramach konsultacji społecznych zgłoszono propozycję częściowego przeniesienia kryterium 8 do kryterium 7 mówiącego o kompleksowości wsparcia lub do uzasadnienia dla kryterium nr 7 w treści: <i>Projekt może przewidywać wsparcie towarzyszące polegające na zapewnieniu opieki nad dziećmi i osobami zależnymi dla osób biorących udział w projekcie, z uwzględnieniem realnych potrzeb uczestników projektu.</i></p>		<p>nikogo spośród uczestników projektu nie zaplanowano wsparcia, o którym mówi kryterium. Stosowne wyjaśnienie ujęto w uzasadnieniu kryterium w Planie Działania 2013. Jednocześnie kryterium otrzymało brzmienie: „Projekt zakłada wsparcie towarzyszące polegające na zapewnieniu opieki nad dziećmi i/lub osobami zależnymi dla osób biorących udział w projekcie z uwzględnieniem realnych potrzeb uczestników projektu i/lub wsparcie dla otoczenia osób wykluczonych społecznie w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla wsparcia osób wykluczonych społecznie objętych wsparciem w ramach projektu, w tym również w zakresie równoległej aktywizacji zawodowej i społecznej osób pełniących obowiązki opiekuńcze”.</p>
5.	<p>Poddziałanie 7.2.1, kryterium dostępu nr 8: „Projekt zakłada wsparcie towarzyszące polegające na zapewnieniu opieki nad dziećmi i osobami zależnymi dla osób biorących udział w projekcie, z uwzględnieniem realnych potrzeb uczestników projektu”.</p>	<p>W ramach konsultacji społecznych zgłoszono propozycję przeformułowania kryterium dostępu nr 8, poszerzając je o opiekunów osób niepełnosprawnych, aby zostało objęte wsparciem w formie terapii, grup wsparcia, szkoleń, wsparcia psychologicznego, po to by ułatwić tym osobom powrót na rynek pracy.</p>	<p>Uwaga zgłoszona na spotkaniu w Toruniu</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Kryterium otrzymało brzmienie: „Projekt zakłada wsparcie towarzyszące polegające na zapewnieniu opieki nad dziećmi i/lub osobami zależnymi dla osób biorących udział w projekcie z uwzględnieniem realnych potrzeb uczestników projektu i/lub wsparcie dla otoczenia osób wykluczonych społecznie w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla wsparcia osób wykluczonych społecznie objętych wsparciem w ramach projektu, w tym również w zakresie równoległej aktywizacji zawodowej i społecznej osób pełniących obowiązki opiekuńcze”.</p>
6.	<p>Poddziałanie 7.2.1, kryterium strategiczne nr 1: „Grupę docelową w projekcie w 100% stanowią osoby niepełnosprawne z zaburzeniami psychicznymi”.</p>	<p>Należy zweryfikować zasadność kryterium w kontekście wydzielonego odrębnego konkursu dla osób niepełnosprawnych (w ramach Działania 7.4).</p>	<p>ROEFS Bydgoszcz</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>IP widzi zasadność dalszego wspierania osób niepełnosprawnych przez kryteria strategiczne w Planie Działania. W związku z pojawiającymi się uwagami, zmieniono treść kryterium na: „Grupę docelową w projekcie stanowią w 70% osoby niepełnosprawne z zaburzeniami</p>

				psychicznymi wraz z ich otoczeniem, z uwzględnieniem osobistych i realnych potrzeb uczestników projektu”. Ponadto w uzasadnieniu kryterium ujęto informację wyjaśniającą na temat możliwości objęcia wsparciem również otoczenia (opiekunów) osób niepełnosprawnych.
7.	Poddziałanie 7.2.1, kryterium strategiczne nr 2: „Projekt zakłada realizację stażu i/lub subsydiowanego zatrudnienia i/lub zajęć reintegracji zawodowej u pracodawcy w hospicjum i/lub zakładzie opieki paliatywnej”.	<p>Propozycja zmiany kryterium. Należy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wskazać szerszy katalog podmiotów, w których premiowana jest realizacja staży/praktyk, np. rozszerzając go o DPS, ŚDS, noclegownie dla bezdomnych itp.; 2. zmniejszyć wagę kryterium strategicznego, aby uzyskanie punktów strategicznych nie stanowiło celu samego w sobie; 3. rozbudować kryterium o wymóg przygotowania przyszłych stażystów do pracy w placówkach wskazanych w kryterium (np. o konieczność szkolenia w zakresie pomocy długoterminowej). <p>Aktywizacja zawodowa osób z grup zagrożenia wykluczeniem społecznym poprzez staż/praktykę w jednostkach świadczących stałą pomoc (paliatywną etc.) jest nie do przecenienia. Zwłaszcza ze względu na wymiar integracyjny i przełamywanie postaw roszczeniowych, jak i budowania postawy pomocniczości w grupie uczestników. Jednak pozostawienie kryterium w bieżącym brzmieniu może spowodować efekty odwrotne od założonych. Waga kryterium spowoduje, że wielu projektodawców zadeklaruje współpracę z hospicjami i zakładami opieki paliatywnej, a nie będzie w stanie w praktyce tej współpracy realizować (liczebność placówek tego typu jest niewielka, a ich możliwości przyjęcia stażystów, jak i specyfika pracy istotnie ograniczą liczbę osób, które faktycznie będą mogły z tej formy wsparcia skorzystać).</p> <p>W ramach konsultacji społecznych wskazano na przesłanki dotyczące wyboru tego typu miejsc, podkreślając ryzyko i nieadekwatność tych miejsc zwłaszcza dla osób z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>W ramach konsultacji społecznych zwrócono uwagę, że nie ma różnicy pomiędzy hospicjum a DPS (wcześniej sugerowano dodanie do zapisu DPS). Zwrócono uwagę na problem ponoszenia odpowiedzialności za osoby niepełnosprawne z zaburzeniami psychicznymi odbywającymi zajęcia w hospicjach. Udział 100% osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi w stażu</p>	Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych/ROEFS Bydgoszcz oraz Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy i Towarzystwo Wiedzy Powszechnej OR w Bydgoszczy/DPS Toruń/ROEFS Toruń	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kryterium zostało przeformułowane w następujący sposób: „Projekt zakłada realizację stażu i/lub subsydiowanego zatrudnienia i/lub zajęć reintegracji zawodowej u pracodawcy w instytucjach pomocy i integracji społecznej (w tym w hospicjach) i/lub podmiotach ekonomii społecznej dla co najmniej 10% spośród uczestników projektu”. Podmioty ekonomii społecznej, instytucje pomocy i integracji społecznej rozumiane są zgodnie z definicją umieszczoną w Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL. W uzasadnieniu ujęto informację wyjaśniającą na ten temat. 2. Zmniejszanie wag kryteriów strategicznych powoduje rozmycie ich znaczenia. Tym samym nie wprowadzono zmian w przedmiotowym zakresie. 3. Uwaga została odrzucona. Projektodawca powinien tak zaplanować ścieżkę wsparcia, aby przyniosło ono wymierne efekty. Brak jest zasadności dla narzucenia form realizacji celów projektowych w tym zakresie.

		<p>w zakładach opieki paliatywnej jest trudny właśnie pod względem odpowiedzialności za działania tych osób. Zaproponowano również, aby rozszerzyć zapis o podmioty integracji społecznej, z uwzględnieniem podmiotów ekonomii społecznej, tak aby uczestnicy mogli odbyć staż zarówno w organizacji jak i w DPS. Ponadto na terenie województwa kujawsko-pomorskiego funkcjonuje zbyt mała liczba ww. instytucji, aby dedykować do nich kryterium strategiczne o wadze dodatkowych 15 punktów. Stwarza to warunki dyskryminacji innych podmiotów świadczących usługi w zakresie pomocy społecznej, np. DPS. Niesłusznym jest przyznanie dodatkowych 15 punktów za realizację 1 stażu w hospicjum, bez względu na liczbę całej grupy docelowej, do której dedykowane jest wsparcie. Jest to zbyt mała liczba. Należy również wziąć pod uwagę, że wsparcie o charakterze silnie prozatrudnieniowym ma na celu zwiększenie szans na uzyskanie zatrudnienia przez uczestników projektu. W przypadku realizacji np. staży w hospicjach szanse na zatrudnienie po zakończeniu udziału w projekcie są niewielkie.</p>		
8.	<p>Poddziałanie 7.2.1, kryterium strategiczne nr 2: „Projekt zakłada realizację stażu i/lub subsydiowanego zatrudnienia i/lub zajęć reintegracji zawodowej u pracodawcy w hospicjum i/lub zakładzie opieki paliatywnej”.</p>	<p>Zwiększenie do 20% uczestników projektu, którzy odbędą staż w ww. instytucjach – po rozszerzeniu zapisów kryterium.</p>	<p>Uwaga zgłoszona na spotkaniu w Toruniu</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Kryterium otrzymało brzmienie: „Projekt zakłada realizację stażu i/lub subsydiowanego zatrudnienia i/lub zajęć reintegracji zawodowej u pracodawcy w instytucjach pomocy i integracji społecznej (w tym w hospicjach) i/lub podmiotach ekonomii społecznej dla co najmniej 10% spośród uczestników projektu”.</p>
9.	<p>Poddziałanie 7.2.1, kryterium strategiczne nr 3: „Projekt jest realizowany w partnerstwie pomiędzy różnego rodzaju instytucjami (publicznymi i niepublicznymi) zajmującymi się pomocą, integracją społeczną, aktywizacją społeczną i zawodową, instytucjami rynku pracy (w szczególności z Powiatowymi Urzędami Pracy) i przedsiębiorstwami” –</p>	<p>Proponujemy nadanie odmiennej punktacji za partnerstwo dwustronne oraz trójstronne: 10 pkt – za partnerstwo dwustronne 15 pkt – za partnerstwo trójstronne. Realne partnerstwo trójstronne, zwłaszcza międzysektorowe, jest znacznie trudniejsze do realizowania niż dwustronne z racji odmiennego podejścia do problemu każdej ze stron, lecz przynosi wymierne efekty w wyniku zróżnicowanych zasobów każdego partnera, co warto premiować.</p>	<p>CISTOR Stowarzyszenie Partnerstwo Społeczne</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Kryterium strategiczne nr 3 zostało usunięte w związku z wprowadzeniem innych istotnych kryteriów. Zbyt duża liczba kryteriów strategicznych powoduje rozdrobnienie punktowe i osłabia moc kryteriów.</p>

	waga 10pkt			
10.	Poddziałanie 7.2.1, kryterium strategiczne nr 3: „Projekt jest realizowany w partnerstwie pomiędzy różnego rodzaju instytucjami (publicznymi i niepublicznymi) zajmującymi się pomocą, integracją społeczną, aktywizacją społeczną i zawodową, instytucjami rynku pracy (w szczególności z Powiatowymi Urzędami Pracy) i przedsiębiorstwami”	W ramach konsultacji społecznych wskazano, iż przy „0-1” ocenie kryterium kwestia „w szczególności z PUP” jest nieostra i nieco pozbawiona sensu.	ROEFS Bydgoszcz	Uwaga nieuwzględniona. Przedmiotowe kryterium strategiczne zostało usunięte w związku z wprowadzeniem innego istotnego kryterium. Zbyt duża liczba kryteriów strategicznych powoduje rozdrobnienie punktowe i osłabia moc kryteriów. Jednocześnie w odniesieniu do kryterium strategicznego o tej samej treści w ramach Działania 7.4 zapis „w szczególności z Powiatowymi Urzędami Pracy” przeniesiono do uzasadnienia kryterium. W przypadku nawiązania partnerstwa międzysektorowego z innym podmiotem niż PUP, ale w zakresie wskazanym w kryterium, uznaje się je za spełnione. Zmodyfikowana treść kryterium brzmi: „Projekt jest realizowany w partnerstwie pomiędzy instytucjami zajmującymi się pomocą społeczną, integracją społeczną, aktywizacją społeczną i zawodową, instytucjami rynku pracy i przedsiębiorstwami”.
11.	Poddziałanie 7.2.1, nowe kryterium strategiczne	Proponujemy przyznanie 10 pkt. za rezultaty zatrudnienia wyższe niż przeciętne (np. 40%). Efektywniejsze projekty powinny być premiowane.	CISTOR Stowarzyszenie Partnerstwo Społeczne	Uwaga uwzględniona. Dodano nowe kryterium strategiczne o treści: „Projekt zakłada efektywność zatrudnieniową na poziomie co najmniej 40%” o wadze 15 pkt.
12.	Poddziałanie 7.2.1, nowe kryterium strategiczne	Proponujemy przyznanie 20 pkt za kontynuację działalności dla projektów realizowanych przez istniejące już CISy. W woj. kujawsko-pomorskim istnieją 3 CISy, z czego 2 finansowane są w głównej mierze z konkursów POKL. Nie ma centralnego systemu ich finansowania. Tymczasem CISy notują wysoką efektywność zatrudnieniową i doskonale współpracują z innymi instytucjami otoczenia jak PUPy czy OPSy. MPIPS Departament Pożytku Publicznego w piśmie z dnia 23.06.2010r. zwrócił się do Instytucji Pośredniczących PO KL z propozycją wspierania Centrów Integracji Społecznej obejmujących z jednej strony wyodrębnienie konkursów na tworzenie i funkcjonowanie CISów, z drugiej zaś wprowadzenie kryteriów strategicznych pozwalających wspierać CISy już istniejące.	CISTOR Stowarzyszenie Partnerstwo Społeczne	Uwaga nieuwzględniona. Zaleceniem IZ jest wspieranie CIS/KIS/ZAZ wyłącznie w odniesieniu do obszarów, na których podmioty tego rodzaju nie funkcjonują.

13.	Poddziałanie 7.2.1, nowe kryterium strategiczne	<p>Dodanie kryterium strategicznego – 3 typ projektu/operacji: <i>Projekt zakłada wyłącznie realizację szkoleń, które prowadzą do zdobycia przez uczestników konkretnych kwalifikacji zawodowych, potwierdzonych certyfikatem VCC (lub równoważnym) oraz jednocześnie kończą się egzaminem, przeprowadzanym przez podmiot zewnętrzny w stosunku do realizatora szkoleń, weryfikującym zdobyte podczas projektu umiejętności i kompetencje.</i> Potwierdzanie nabywanych kompetencji (efektów uczenia się) stanowi jeden z głównych elementów systemu kwalifikacji. W Polsce system oceny i weryfikacji nadawanych kwalifikacji jest regulowany prawnie w ramach edukacji formalnej, zarówno w systemie oświaty, jak i systemie szkolnictwa wyższego. Również w systemie edukacji pozaformalnej i nieformalnej istnieją pojedyncze regulacje dotyczące potwierdzania efektów uczenia się, są one jednak rozproszone i nie obejmują całości prowadzonej działalności tego rodzaju. Istnieje więc w Polsce konieczność dostosowania istniejącego systemu potwierdzania kwalifikacji do potrzeb współczesnego rynku pracy po to, aby był on bardziej przejrzysty, spójny, elastyczny i przyjazny dla obywateli. Jednym z elementów takiego systemu są spójne i określone na poziomie krajowym procedury potwierdzania kompetencji uzyskiwanych w różnych formach uczenia się. Podejście takie oznacza uznanie tych form za równorzędne z edukacją formalną i umożliwia budowanie mostów między nimi. Z tych właśnie powodów rozpoznanie stosowanych zasad i procedur weryfikacji efektów uczenia się poza systemem edukacji formalnej wymaga dokładnego zbadania i usystematyzowania, aby następnie móc wypracować rozwiązania pozwalające na zbudowanie kompleksowego systemu potwierdzania kompetencji, obejmującego całe spektrum form uczenia się. Naprzeciw tym problemom i w odpowiedzi na konieczność ujednolicenia systemu potwierdzania nabytych kompetencji i umiejętności wychodzi Vocational Competence Certificate (VCC).</p>	Fundacja Polskiej Akademii Nauk – Oddział w Lublinie „Nauka i rozwój Lubelszczyzny”	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>W celu zapewnienia większej efektywności szkoleń w Planie Działania 2013 zostało wpisane kryterium dostępu nr 7 o treści: „Projekt zakłada kompleksowość wsparcia poprzez realizację minimum trzech typów operacji dla każdego uczestnika projektu, możliwych do wyboru spośród przewidzianych do realizacji w ramach konkursu, przy czym co najmniej 50% uczestników uzyska formę wsparcia o charakterze silnie prozatrudnieniowym: staż, subsydiowane zatrudnienie lub zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy”. Ze względu na charakter grup docelowych w Priorytecie VII, ich zróżnicowanie i wielość problemów, z którymi się stykają, nie wydaje się możliwe prowadzenie szkoleń dla nich wyłącznie w postaci szkoleń certyfikowanych w żadnym z realizowanych projektów. Zatem nawet wprowadzenie kryterium tego rodzaju jako kryterium strategicznego nie jest zasadne.</p>
14.	Poddziałanie 7.2.1, nowe kryterium strategiczne	<p>Dodanie kryterium o treści: <i>Projekt zakłada wyłącznie realizację szkoleń, które prowadzą do zdobycia przez uczestników konkretnych kwalifikacji, potwierdzonych stosownymi dokumentami, które odzwierciedlają uzyskane efekty kształcenia (nie uznawane za tego typu dokumenty są zaświadczenia o uczestnictwie w szkoleniu) oraz jednocześnie kończą się egzaminem teoretycznym i praktycznym, przeprowadzanym przez podmiot zewnętrzny w stosunku do</i></p>	HUMANEO	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>W celu zapewnienia większej efektywności szkoleń w Planie Działania 2013 zostało wpisane kryterium dostępu nr 7 o treści: „Projekt zakłada kompleksowość wsparcia poprzez realizację minimum trzech typów</p>

		<p>realizatora szkoleń, weryfikującym zdobyte podczas projektu umiejętności i kompetencje. Oczekiwania pracodawców wobec potencjalnych pracowników są coraz większe, znalezienie satysfakcjonującego zatrudnienia przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym na współczesnym rynku pracy jest w dużej mierze uzależnione od posiadania przez te osoby aktualnej wiedzy oraz odpowiednich kompetencji. Brak odpowiednich kwalifikacji zwiększa ryzyko długotrwałego bezrobocia, które jest jedną z przyczyn determinujących zjawisko wykluczenia społecznego. Pracodawcy poszukują wysoko wykwalifikowanej kadry, co podnosi w znaczącym stopniu popyt na naukę potwierdzoną oficjalnym świadectwem, dyplomem czy certyfikatem. Sukces na rynku pracy odniosą te osoby, które nastawione są na podnoszenie kwalifikacji z własnej inicjatywy, są zdeterminowane i dążą do obranego celu – w przypadku takich osób najistotniejszy jest własny rozwój. Bardzo ważnym elementem procesu kształcenia jest to, aby uczestnik szkolenia otrzymał odpowiednie dokumenty, które będą potwierdzały uzyskane przez niego efekty kształcenia.</p>		<p>operacji dla każdego uczestnika projektu, możliwych do wyboru spośród przewidzianych do realizacji w ramach konkursu, przy czym co najmniej 50% uczestników uzyska formę wsparcia o charakterze silnie prozatrudnieniowym: staż, subsydiowane zatrudnienie lub zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy”. Ze względu na charakter grup docelowych w Priorytecie VII, ich zróżnicowanie i wielość problemów, z którymi się stykają, nie wydaje się możliwe prowadzenie szkoleń dla nich wyłącznie w postaci szkoleń certyfikowanych w żadnym z realizowanych projektów. Zatem nawet wprowadzenie kryterium tego rodzaju jako kryterium strategicznego nie jest zasadne.</p>
15.	Poddziałanie 7.2.1, uwaga ogólna	<p>Propozycja, by kryteria odnoszące się do grup docelowych i obszaru wsparcia nie dotyczyły 1 typu projektów (CIS, KIS, ZAZ).</p>	CISTOR	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Ze względu na powtarzające się uwagi odnośnie kryterium dostępu nr 1, zdecydowano o usunięciu kryterium. Grupy wiekowe wskazane w kryterium są grupami szczególnie zagrożonymi wykluczeniem społecznym, których wspieranie jest zaleceniem IZ i Komisji Europejskiej i IP nie może wyłączać CIS/KIS/ZAZ z obowiązku stosowania kryterium dostępu nr 2.</p>
16.	Poddziałanie 7.2.1, uwaga ogólna	<p>Proponujemy organizację odrębnego konkursu dla CISów. W woj. kujawsko-pomorskim istnieją 3 CISy, z czego 2 finansowane są w głównej mierze z konkursów POKL. Nie ma centralnego systemu ich finansowania. Tymczasem CISy notują wysoką efektywność zatrudnieniową i doskonale współpracują z innymi instytucjami otoczenia jak PUPy czy OPSy. MPIPS Departament Pożytku Publicznego w piśmie z dnia 23.06.2010r. zwrócił się do Instytucji Pośredniczących PO KL z propozycją wspierania Centrów Integracji Społecznej obejmujących z jednej strony wyodrębnienie konkursów na tworzenie i funkcjonowanie CISów, z drugiej zaś wprowadzenie</p>	CISTOR Stowarzyszenie Partnerstwo Społeczne	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Zaleceniem IZ jest wspieranie CIS/KIS/ZAZ wyłącznie w odniesieniu do obszarów, na których podmioty tego rodzaju nie funkcjonują.</p>

		kryteriów strategicznych pozwalających wspierać CISy już istniejące.		
17.	Poddziałanie 7.2.2, kryterium dostępu nr 6: „Wnioskodawca gwarantuje utrzymanie trwałości funkcjonowania Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego po zakończeniu realizacji projektu jako instytucji otoczenia sektora ekonomii społecznej, zapewniając podmiotom ekonomii społecznej taki sam zakres form wsparcia, jaki świadczył w sposób komplementarny i łączny w ramach I typu operacji (trwałość finansowa przedsięwzięcia i struktur organizacyjnych przez czas odpowiadający okresowi finansowania ze środków EFS)”.	Kryterium niejasne. Brak argumentów, dlaczego należy utrzymać kontynuację działań wyłącznie w ramach wsparcia udzielanego w pierwszym typie operacji. Proponujemy, aby utrzymywany był również drugi typ operacji. W obu przypadkach trwałość winna być rozumiana jako osiąganie wskaźników na konkretnym poziomie w stosunku do wsparcia udzielonego, wskazanego uprzednio we wniosku o dofinansowanie (np. udzielenie minimum.... usług, minimum.... godzin doradztwa, utworzenie minimum.... spółdzielni socjalnych) oraz w wymiarze czasowym (równowartość okresu realizacji projektu ze środków dofinansowania).	Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych	Uwaga nieuwzględniona. Kryterium zostało wprowadzone w takiej postaci zgodnie z zaleceniem IZ. Konieczność utrzymania trwałości projektu w zakresie wskazanym w drugim typie operacji wymagałaby zapewnienia przez OWES środków na założenie/przystąpienie/zatrudnienie w spółdzielni socjalnej, co nie wydaje się być realne w obecnych warunkach. W celu doprecyzowania kryterium zmieniono jego treść na: „Wnioskodawca gwarantuje utrzymanie trwałości funkcjonowania Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego po zakończeniu realizacji projektu w okresie równym okresowi realizacji projektu jako instytucji otoczenia sektora ekonomii społecznej, zapewniając podmiotom ekonomii społecznej taki sam zakres form wsparcia, jaki świadczył w sposób komplementarny i łączny w ramach I typu operacji (trwałość finansowa przedsięwzięcia i struktur organizacyjnych przez czas odpowiadający okresowi finansowania ze środków EFS)”.
18.	Poddziałanie 7.2.2, kryterium dostępu nr 8: „Projekt zakłada realizację pierwszego i drugiego typu wsparcia, przy czym minimalna liczba spółdzielni socjalnych utworzonych w ramach projektu wynosi 2”.	Kryterium jest niejasne i wymaga uzasadnienia. Wątpliwości budzi kryterium wskazujące konkretną, minimalną liczbę spółdzielni socjalnych. Nie jest jasne, jakie przesłanki stoją za wprowadzeniem takiego kryterium i w takiej wysokości? Kryterium dostępowe w takim brzmieniu jest nieuzasadnione także z uwagi na fakt, iż nie znamy aktualnie wyników i efektów tworzenia spółdzielni socjalnych w bieżących projektach 7.2.2. Może lepiej, by kryterium to – jeśli w ogóle – było strategicznym? Ryzyko na etapie aplikowania oraz realizacji projektów będzie zdecydowanie mniejsze. Brakuje jednocześnie wskaźników dotyczących innych PES (np. liczba NGO, które rozpoczęły działalność gospodarczą/odpłatną).	Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych	Uwaga nieuwzględniona. Określenie minimalnej liczby zakładanych spółdzielni socjalnych w kryterium dostępu jest wymogiem IZ i wiąże się z osiągnięciem wskaźników na poziomie założonym dla regionu. Wskazana w kryterium minimalna liczba utworzonych spółdzielni socjalnych jest optymalna dla zapewnienia realizacji wartości docelowej wskaźnika „Liczba podmiotów ekonomii społecznej utworzonych dzięki wsparciu z EFS”.

19.	Poddziałanie 7.2.2, kryterium dostępu nr 9: „Projekt zapewnia dostęp do świadczonej oferty na terenie każdego powiatu wchodzącego w skład danego subregionu, na terenie którego funkcjonuje dany OWES”.	Zmiana treści kryterium na: <i>Projekt skierowany jest do grup docelowych i zapewnia realizację działań mających na celu wsparcie ekonomii społecznej na terenie każdego powiatu wchodzącego w skład danego subregionu, na terenie którego funkcjonuje dany OWES.</i> Kryterium jest niejasne - nie określono, co należy rozumieć przez sformułowanie "istotne jest, aby na poziomie powiatów w sposób kompleksowy podejmowane były inicjatywy wspierające ekonomię społeczną i promujące jej idee w świadomości mieszkańców". Czy "kompleksowość inicjatywy" może być rozumiana jako skierowanie oferty OWES do grup docelowych ze wszystkich powiatów, czy może realizowanie wszystkich typów wsparcia na terenie powiatów, co de facto należy rozumieć jako organizację zamiejscowych filii OWES w każdym z powiatów danego subregionu? Kryterium dostępu powinno być tak sformułowane, aby nie rodziło wątpliwości co do intencji instytucji organizującej konkurs i jednocześnie nie narzucało konieczności realizacji każdego typu wsparcia z osobna na terenie wszystkich powiatów subregionu. Podział na dostatecznie małe subregiony gwarantuje łatwy dostęp grup docelowych do oferty OWES zlokalizowanego w centrum każdym z nich.	Stowarzyszenie Na Rzecz Spółdzielni Socjalnych/ ROEFS Toruń	Uwaga nieuwzględniona. Zdecydowano o niewprowadzaniu propozycji doprecyzowujących kryterium, aby nie ograniczać kreatywności projektodawców. Zadaniem projektodawcy jest takie zaplanowanie działań, aby zapewnić dostęp do świadczonej oferty na terenie każdego powiatu wchodzącego w skład danego subregionu, na terenie którego funkcjonuje OWES. Jak zostanie to osiągnięte, zależy od pomysłu projektodawcy. Nie musi być to powiązane z powstaniem osobnej struktury w każdym powiecie. Odpowiednie wyjaśnienie pojawiło się w treści uzasadnienia kryterium.
20.	Poddziałanie 7.2.2, kryterium strategiczne nr 1: „Projektodawca na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie posiada co najmniej roczne doświadczenie w prowadzeniu Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej i/lub był operatorem wsparcia na zakładanie spółdzielni socjalnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego”.	Proponujemy obniżenie wagi punktowej do poziomu 5 pkt. Doświadczenie projektodawcy ma oczywiście znaczenie w świadczeniu wsparcia w formie OWES, jednak nie należy ograniczać kujawsko-pomorskich projektodawców w przygotowywaniu ciekawych projektów. Kryterium na poziomie 20 pkt. jest takim właśnie ograniczeniem (bardzo duża waga punktowa). Hipotetycznie możliwa jest sytuacja, że w odpowiedzi na konkurs wpłynęły wnioski, którego jakość i planowane do osiągnięcia rezultaty będą na wyższym poziomie niż oferty złożone przez ośrodki już doświadczone. Nie należy więc zamykać drogi ww. inicjatywom. W ramach konsultacji społecznych wskazano, że pierwsze kryterium eliminuje wszystkie nowe podmioty, które chciałyby starać się o tworzenie ośrodka wsparcia OWES.	Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z zaleceniem IZ projekty w ramach Poddziałania 7.2.2 powinny być realizowane wyłącznie przez podmioty doświadczone w zakresie merytorycznym, którego dotyczą projekty. Inne uwagi pojawiające się w toku konsultacji społecznych sugerowały wręcz przeniesienie kryterium do kryteriów dostępu lub zwiększenie wymaganego doświadczenia do dwóch lat. Ponadto zmniejszanie wag kryteriów strategicznych powoduje rozmycie ich znaczenia.
21.	Poddziałanie 7.2.2, kryterium strategiczne nr 1: „Projektodawca na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie posiada	Zgłoszenie uwagi do zapisu związanego z doświadczeniem projektodawcy – zapis „i/lub” mówi o dwóch rodzajach doświadczeń. Propozycja rozdzielenia tego doświadczenia na dwa osobne, każdemu dając po 10 pkt. W regionie funkcjonuje 9 podmiotów, z czego 8 prowadzi OWESy. W związku z powyższym, dla czego	TŁOK	Uwaga nieuwzględniona. Rozdzielenie kryterium na dwie części spowoduje, że wyżej będą premiowane podmioty posiadające oba rodzaje doświadczeń

	co najmniej roczne doświadczenie w prowadzeniu Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej i/lub był operatorem wsparcia na zakładanie spółdzielni socjalnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego”.	wszystkie mają mieć równą szansę w konkursie. Jest to dyskryminacja z punktu widzenia osoby, której instytucja prowadziła dotąd dwie formy wsparcia. Mogą się wówczas pojawić wnioskodawcy z zewnątrz, którzy będą mieli większe doświadczenie.		(otrzymają 20 pkt. podczas gdy inne po 10 pkt.), co w efekcie może znacząco zmniejszyć szanse innych, również doświadczonych, ale niekoniecznie w obu obszarach. Brak celowości wprowadzania takiego podziału.
22.	Poddziałanie 7.2.2, kryterium strategiczne nr 1: „Projektodawca na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie posiada co najmniej roczne doświadczenie w prowadzeniu Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej i/lub był operatorem wsparcia na zakładanie spółdzielni socjalnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego”.	Zmiana kryterium na dostępu nr 10 o treści: <i>Projektodawca na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie posiada co najmniej dwu-letnie doświadczenie w prowadzeniu Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej i/lub był operatorem wsparcia na zakładanie spółdzielni socjalnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.</i> Kryterium to ze względu na swą szczególną wagę dla prawidłowej i efektywnej realizacji wsparcia powinno stanowić kryterium dostępu do udziału w konkursie. Ponadto, specyfika wsparcia podmiotów ekonomii społecznej, osób wykluczonych społecznie i rozwoju sektora ekonomii społecznej jest na tyle złożona, że rok doświadczenia w realizacji tego typu wsparcia jest zbyt mały, aby można było mówić o znajomości problemów grup docelowych i sposobów ich rozwiązywania. Dla prawidłowej, efektywnej i jak najlepszej realizacji projektu oraz trwałości wsparcia rozumianej jako prowadzenie OWES także po zakończeniu projektu istotne jest, aby projektodawca posiadał minimum dwu-letnie doświadczenie w obu typach operacji stanowiące kryterium dostępu do udziału w konkursie.	Stowarzyszenie Na Rzecz Spółdzielni Socjalnych	Uwaga nieuwzględniona. Wymóg posiadania dwuletniego doświadczenia znacząco zawęzi katalog podmiotów, które będą mogły otrzymać dodatkowe punkty, a waga kryterium jest bardzo duża (20 pkt.). Brak celowości wprowadzania ograniczeń tego rodzaju. W celu zwiększenia czytelności kryterium przeformułowano je na kryterium o treści: „Projektodawca na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie posiada co najmniej roczne doświadczenie w prowadzeniu Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego i/lub był operatorem wsparcia na zakładanie spółdzielni socjalnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego przez co najmniej rok”. Treść uzasadnienia kryterium została również odpowiednio poszerzona w przedmiotowym zakresie, w tym dodano informację, że doświadczenie w zakresie udzielania wsparcia na zakładanie spółdzielni socjalnych powinno być zdobyte w Priorytecie VII PO KL.
23.	Poddziałanie 7.2.2, kryterium strategiczne nr 2: „W ramach projektu zostanie podjęta współpraca z Warsztatami Terapii Zajęciowej i/lub Zakładami Aktywności	Doprecyzowanie kryterium. Należy dookreślić na czym polega „podjęcie współpracy”, bowiem przyznanie 5 pkt. wnioskowi za deklarację "podejmiemy współpracę" nie powinno być premiowane. Propozycja doprecyzowania w kryterium czy współpraca ma mieć charakter formalny i jaki powinien być jej minimalny wymiar.	Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych/ ROEFS Bydgoszcz oraz WSG w Bydgoszczy/TŁOK	Uwaga częściowo uwzględniona. Ze względu na zgłaszane w trakcie konsultacji społecznych wątpliwości co do przedmiotowego kryterium, kryterium usunięto.

	<i>Zawodowej i/lub Centrami Integracji Społecznej i/lub Klubami Integracji Społecznej w zakresie przygotowania osób objętych wsparciem tych podmiotów do tworzenia/przystępowania do spółdzielni socjalnych”.</i>	Proponuje się również wsparcie dla 20% z istniejących WTZ/ZAZ/CIS/KIS na obszarze funkcjonowania każdego OWESu. Zauważono również, że same WTZ niekoniecznie mogą być zainteresowane współpracą z OWES-ami z uwagi na fakt, że muszą utrzymać pewną liczbę osób wspieranych.		
24.	Poddziałanie 7.2.2, Kryterium strategiczne nr 3: „Projekt zakłada utworzenie co najmniej jednego inkubatora przedsiębiorczości społecznej, rozumianego jako wspólnie zorganizowana przestrzeń z zapleczem technicznym dla przedsiębiorstw społecznych rozpoczynających swoje funkcjonowanie na terenie danego subregionu, w którym funkcjonuje dany OWES”.	Zmiana treści kryterium na: <i>Projekt zakłada utworzenie co najmniej jednego inkubatora przedsiębiorczości społecznej, rozumianego jako wspólnie zorganizowana przestrzeń z zapleczem technicznym dla podmiotów ekonomii społecznej rozpoczynających swoje funkcjonowanie na terenie danego subregionu, w którym funkcjonuje dany OWES.</i> Inkubator przedsiębiorczości społecznej powinien być dostępny dla wszystkich typów nowo tworzonej podmiotów ekonomii społecznej rozumianych jako przedsiębiorstw społecznych. Zgodnie ze Szczegółowym Opisem Priorytetów (1 stycznia 2012r.) w ramach PO KL do podmiotów ekonomii społecznej zaliczone zostały: spółdzielnie pracy, spółdzielnie inwalidów i niewidomych, organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o pożytku publicznym i wolontariacie (Dz. U. z dnia 29 maja 2003 r. z późn. zm.), Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej, Zakłady Aktywności Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej. Z kolei w myśl SKES (Ekonomia społeczna w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki, Warszawa, 2009) przedsiębiorstwo społeczne determinują kryteria społeczne i kryteria ekonomiczne, którymi powinny charakteryzować się przedsiębiorstwa społeczne: Kryteria ekonomiczne – prowadzenie w sposób względnie ciągły, regularny działalności ekonomicznej (sprzedawanie dóbr lub usług); – niezależność, suwerenność instytucji w stosunku do instytucji publicznych; – podejmowanie ryzyka ekonomicznego – prowadzenie działalności ekonomicznej w wymiarze zmuszającym instytucję do reagowania na sygnały rynkowe; – zatrudnianie choćby nielicznego płatnego personelu. Kryteria społeczne – wyraźna orientacja na społecznie użyteczny cel	Stowarzyszenie Na Rzecz Spółdzielni Socjalnych/ TŁOK	Uwaga nieuwzględniona. Brak jest zasadności tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości społecznej właśnie dla przedsiębiorstw społecznych, które prowadzą działalność gospodarczą. Rozszerzenie zaproponowane w uwadze pozwalałoby na umieszczenie w inkubatorze również podmiotów, które tej działalności nie prowadzą. Regionalny Plan na Rzecz Ekonomii Społecznej nie został jeszcze zatwierdzony, ponadto nie ma w nim definicji inkubatora przedsiębiorczości społecznej. W związku z powyższym IP podjęła decyzję o rezygnacji z przedmiotowego kryterium.

		<ul style="list-style-type: none"> – przedsięwzięcia; – oddolny, obywatelski charakter inicjatywy; – możliwe demokratyczny system zarządzania, uwzględniający interesy różnych interesariuszy; – możliwe wspólnotowy charakter działania; – ograniczona dystrybucja zysków. <p>W myśl powyższych zapisów nie należy ograniczać typów przedsiębiorstw społecznych do organizacji pozarządowych, spółdzielni socjalnych i spółek z o.o.</p> <p>Ponadto na spotkaniu w Toruniu zapytano, co jest rozumiane pod pojęciem inkubatora. Pierwotne plany dotyczyły bowiem dużych i kosztownych inwestycji, w ramach których funkcjonować by mogły konkretne przedsiębiorstwa. Zaproponowano, aby to wsparcie było kompatybilne z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej. Zauważono, że należy również wyjaśnić pojęcie inkubatora w PD.</p>		
25.	Poddziałanie 7.2.2, uwaga ogólna	Operatorami finansowymi nie powinny być OWESy z uwagi na konieczność uruchomienia bardzo drogiej maszyny zarządzania projektem. Pieniądze powinny rozdzielać powiatowe urzędy pracy. OWESy mogą doradzać, pomagać w uzyskaniu dofinansowania.	TŁOK	<p>Uwaga niezasadna.</p> <p>IP nie ma wpływu na kształt SzOP. Realizacja projektu w ramach konkursu w 2013 r. musi zakładać realizację 2 typów operacji łącznie.</p>
26.	Działanie 7.4, kryterium strategiczne nr 2: <i>„Grupę docelową w projekcie w 100% stanowią osoby niepełnosprawne z zaburzeniami psychicznymi”.</i>	Zwrócono uwagę na bardzo wysoki wskaźnik dla grupy, z którą bardzo ciężko się pracuje. Zaproponowano zmniejszenie wskaźnika udziału osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi (80%) lub zmniejszenie wagi punktowej tego kryterium.	Małgorzata Rudzińska i Małgorzata Mirecka	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Działanie 7.4 jest poświęcone tylko osobom niepełnosprawnym, z czego dużą grupę stanowią osoby upośledzone umysłowo. W tym roku 30% projektów dotyczyło osób z zaburzeniami psychicznymi. Dostrzega się zasadność premiowania projektów skierowanych wyłącznie do tej grupy osób niepełnosprawnych. W uzasadnieniu oraz samej treści kryterium przedstawiono informację wyjaśniającą na temat możliwości objęcia wsparciem również otoczenia (opiekunów) osób niepełnosprawnych. Kryterium otrzymało brzmienie: <i>„Grupę docelową w projekcie stanowią wyłącznie osoby niepełnosprawne z zaburzeniami psychicznymi wraz z otoczeniem, którego udział w projekcie</i></p>

				<i>jest uzależniony od realnych potrzeb uczestników projektu”. Jednocześnie należy zauważyć, iż zmniejszanie wag kryteriów strategicznych powoduje rozmycie ich znaczenia.</i>
27.	Poddziałanie 7.2.1 i Działanie 7.4 – uwaga ogólna	Powyższe kryterium zostało zapisane w tegorocznym konkursach w ramach Poddziałania 7.2.1 i Działania 7.4. Sformułowane w takim kształcie budziło jednak wiele wątpliwości: kto właściwie może aplikować o wsparcie finansowe w ramach tego konkursu. Należy sprecyzować jaki okres czasu należy brać pod uwagę mówiąc o doświadczeniu projektodawcy. Beneficjenci w większości przypadków podając doświadczenie w części 3.6 wniosku aplikacyjnego nie stosują się do zaleceń instrukcji mówiącej o odnoszeniu się do ostatnich 3 lat. Nie jest literalnie zapisane, że IP ma na myśli właśnie te ostatnie 3 lata. Ponadto należy doprecyzować czy obszar merytoryczny prowadzonej działalności dotyczy całego projektu, czy jego części. Np. projektodawca w ciągu ostatniego roku prowadził szkolenia i warsztaty interpersonalne dla osób bezrobotnych. W ramach projektu – Poddziałanie 7.2.1 zamierza realizować wsparcie kierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z tytułu bezrobocia poprzez organizację zajęć z psychologiem, pośrednictwa pracy, szkoleń i staży zawodowych a także warsztatów interpersonalnych. Czy w tym przypadku Beneficjent może ubiegać się o dotację w ramach Poddziałania 7.4 i Działania 7.2.1? Jest to istotne z uwagi na weryfikację spełnienia kryterium dostępu po zakończeniu realizacji projektu i ewentualny zwrot dotacji w przypadku, gdy nie jest ono spełnione. Należy doprecyzować w jaki sposób beneficjent powinien udokumentować roczne doświadczenie w prowadzeniu działalności w obszarze merytorycznym, którego dotyczy projekt.	Uwaga zgłoszona na spotkaniu w Toruniu	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W uzasadnieniach kryteriów dostępu w przedmiotowym zakresie wprowadzono informację wyjaśniającą, że doświadczenie musi pochodzić z ostatnich 3 lat przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie (zgodnie z Instrukcją wypełniania wniosku o dofinansowanie).</p>